

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Hukuk Müşavirliği

1344
1804/2016

Sayı : 20883982-045.02-47989
Konu : Barış ALTUNAY

11/04/2016

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI KURUMU

İlgi : 07.03.2016 tarihli ve 178 sayılı yazınız

İlgide kayıtlı yazınız incelendiğinde;Barış ALTUNAY 'ın Amasya Valiliği İl İnsan Hakları Kuruluna yaptığı başvurunun değerlendirilmesinin istenildiği anlaşılmıştır. Mahkeme kararında çocuklar taraflardan hangisine bırakılmışsa velayet de sadece o tarafa ait olur. Diğer tarafın çocuklar üzerindeki velayet hakkı o tarihten itibaren sona erer. Ancak bu sonuç velayet hakkı sona ermiş olan tarafın hiçbir suretle çocukları ile kişisel ilişki kurmaya yani onlarla görüşmeye, onları sevip okşamaya, alıp gezdirmeye, yedirip içirmeye, giydirmeye hakkı olmadığı anlamına gelmez. Tam aksine çocuklar ile kişisel ilişki kurmak boşanan her ana ve babanın en doğal hakkıdır. Medeni Kanunumuz bunu madde 182'de açıkça belirtmiş ve bunu yine Türk Medeni Kanunumuzun 323.maddesindeki :“Ana ve babadan her biri, velayeti altında bulunmayan veya kendisine bırakılmayan çocuk ile uygun kişisel ilişki kurulmasını isteme hakkına haizdir.” hükmü ile iyice pekiştirilmiştir.

Çocukla kişisel ilişki, çocuğun velayeti verilmeyen taraf ile çocuk arasında kurulan kişisel ilişkidir. Velayet hakkı kendisinde bulunan taraf mahkeme kararında belirtilen şekilde diğer tarafın çocukla kişisel ilişki kurmasına engel olmamalıdır. Engel olması halinde diğer tarafın ilamlı icra takibinde bulunabileceği İcra ve İflas Kanunu'nun *Çocuk Teslimi* başlığı altında yer alan 25.maddesinde:“Çocuk teslimine dair olan ilam icra dairesine verildince icra memuru 24 üncü maddede yazılı şekilde bir icra emri tebliği suretiyle borçluya yedi gün içinde çocuğun teslimini emreder. Borçlu bu emri tutmazsa çocuk nerede bulunursa bulunsun ilam hükmü zorla icra olunur. Çocuk teslim edildikten sonra diğer taraf hakkı bir sebep olmaksızın çocuğu tekrar alırsa ayrıca hükme hacet kalmadan zorla elinden alınıp öbür tarafa teslim olunur.”hükmü ile,

İcra ve İflas Kanunu'nun *Çocukla şahsi münasebet tesisine dair ilamın icrasına* başlığı altında yer alan 25/a maddesinde: “Çocukla şahsi münasebetlerin düzenlenmesine dair ilam hükmünün yerine getirilmesi talebi üzerine icra memuru, küçüğün ilam hükümleri dairesinde lehine hüküm verilen tarafla şahsi münasebette bulunmasına mani olunmamasını; aksi halde ilam hükmünün zorla yerine getirileceğini borçluya 24 üncü maddede yazılı şekilde bir icra emri ile tebliğ eder. Bu emirde ilam hükmüne aykırı

*Bu belge elektronik imzalıdır. İmzalı suretinin aslını görmek için <https://bys.aile.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (o+DhbR-ZR9/2b-yhsxd+-oEPEUV-TP2ydukw) kodunu yazınız.

Eskişehir Yolu Sığırçözü Mah. 2177. Sokak No.10/a Blok 23.kat Çankaya / Ankara Bilgi için: Serpil PENEZ
ŞAHİN

Telefon No: (312)705 57 50 Faks No: (312)705 57 88 Hukuk Müşaviri

e-Posta: hukuk@aile.gov.tr İnternet Adresi: <http://www.aile.gov.tr/birimler/hukuk-mussavirligi>

hareketin 341 inci maddedeki cezayı müstelzim olduğu da yazılır. Borçlu bu emri tutmazsa ilam hükmü zorla yerine getirilir. Borçlu alacaklının şikayeti üzerine ayrıca 341 inci maddeye göre cezalandırılır.”hükmü ile,

İcra ve İflas Kanunu'nun *Çocuk teslimi emrine muhalefetin cezası* başlığı altında yer alan 341.maddesinde:“ Çocuk teslimi hakkındaki ilâmın veya ara kararının gereğini yerine getirmeyen veya yerine getirilmesini engelleyen kişinin, lehine hüküm verilmiş kimsenin şikâyeti üzerine, altı aya kadar tazyik hapsine karar verilir. Hapsin tatbikine başlandıktan sonra ilâmın veya ara kararının gereği yerine getirilirse, kişi tahliye edilir.”hükmü yer almaktadır.

Kişisel ilişki kurulmasına yönelik icra takibi masraflarının kural olarak kendisi aleyhine ilamlı icra takibi yapılan yani çocuğu göstermeyen tarafından karşılanması gerekmektedir. İcra ve İflas Kanunu'nun *Harçlar* başlığı altında yer alan 15.maddesinde: “İcra ve iflas harçlarını kanun tayin eder. Kanunda hilafı yazılı değilse, bütün harç ve masraflar borçluya ait olup neticede ayrıca hüküm ve takibe hacet kalmaksızın tahsil olunur.”hükmü yer almaktadır.

Bu bilgiler ışığında ;çocukla kişisel ilişki kurulmasında icra talebinde bulunurken “çocuk teslimi, çocukla kişisel ilişki kurulması ve icra takibi masraflarının borçludan tahsili talebidir”şeklinde talepte bulunulması halinde icra masraflarının ayrıca bir hüküm ve takibe gerek kalmaksızın karşı taraftan tahsili mümkündür. Ayrıca çocukla kişisel ilişki kurulmasını yerine getirmeyen ve engelleyenler hakkında şikâyet üzerine altı aya kadar tazyik hapsine karar verileceği kanunda düzenlenmiştir.

Anne ve babanın çocukla kişisel ilişki kurma hakkı ve bunun yanında büyükanne ve büyükbaba gibi diğer hısımların da çocukla kişisel ilişki kurma hakları vardır.

Bu hak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8, 9 uncu maddeleri , BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 3 üncü maddesi,Çocuğun yüksek yararının dikkate alınması hakkı md:3 Parag.1 Genel Yorum 14; 2013 ve Avrupa Konseyi Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi (Ets No: 192) (Ülkemiz 17 Kasım 2011 yılında onaylamıştır)ile Anayasamızın 20, 36,41 inci maddeleri korunmuştur.

Boşanma davası esnasında çocukla kişisel ilişki kurulmasına engel olunması halinde Yargıtayın yerleşik içtihatları göre velayet o kişiye verilmemekte veya velayet değiştirilmektedir.

Müşavirliğimizce yapılması gereken değişikliklerle ilgili olarak;

1- Kişisel ilişki tesisine yönelik icra takibi masraflarının kural olarak kendisi aleyhine ilamlı icra takibi yapılan yani çocuğu göstermeyen veya engelleyen tarafından karşılanması gerekmektedir.

İcra ve İflas Kanunu'nun Çocukla şahsi münasebet tesisine dair ilamin icrası başlığı altında yer alan 25/a maddesinin 2. fıkrasına: “**Borçlu bu emri tutmazsa ilam hükmü zorla yerine getirilir. ”hükmünden sonra , Bütün harç ve masraflar çocuğu göstermeyen veya engelleyenlere ait olup ayrıca hüküm ve takibe hacet kalmaksızın tahsil olunur” hükmü ya da Bütün harç ve masraflar ayrıca hüküm ve takibe hacet kalmaksızın hazine üzerinde bırakılır ” hükmü eklenerek çocuğu göstermeyen veya engelleyen taraf bu**

*Bu belge elektronik imzalıdır. İmzalı suretinin aslını görmek için <https://bys.aile.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (o+DhbR-2R9/2b-yhsxd+-oEPEUV-TP2ydukw) kodunu yazınız.

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sokak No.10/a Blok 23.kat Çankaya / Ankara Bilgi için: Serpil PENEZ ŞAHİN

Telefon No: (312)705 57 50 Faks No: (312)705 57 88 Hukuk Müşaviri

e-Posta: hukuk@aile.gov.tr İnternet Adresi: <http://www.aile.gov.tr/birimler/hukuk-musavirligi>

masrafları kendinin ödemesi gerektiğini öğrendiğinde çocukla kişisel ilişki tesisi konusunda sorum çıkarmayacaktır. Böylece hem icra dairelerinin yükü hafifleyecek hem de sorum çözülmüş olacaktır.

2- Çocuğun icra kanalıyla teslimi esnasında psikolojik yönden etkilenip etkilenmediğinin psikologlarca tespit edilmesi ve ona göre bir sistem oluşturulması gerektiği düşünülmektedir.

3- Çocuğun yüksek yararından hareketle; İcra ve İflas Kanunu m. 25/ b hükmü değiştirilerek söz konusu uzmanların icra daireleri kadrolarında görevlendirilmesi ve uzmanların görevlerini gereği gibi yerine getirip getirmediğinin icra müdürü tarafından denetlenmesi ile uzmanların ücretinin bilirkişi ücreti değil, memur yolluğuna tabi tutulması gerektiği belirtilebilir.

4- Velayetin bir tarafa verildiği boşanma kararlarında ; velayeti alan tarafın çocukla kişisel ilişkiyi engellemesi halinde, velayetin kendisinden alınacağı diğer tarafa verilebileceği ve tazyik hapsi hakkında uyarıda bulunması velayeti alan açısından caydırıcı olacaktır düşünülmektedir.

5- 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Tanımlar başlığı altında yer alan 2.maddesinin (d) «şiddet» ve (e) «şiddet mağduru» bentleri kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

6-Çocuğun yüksek yararının dikkate alınması hakkı md:3 Parag.1 Genel Yorum 14; 2013'te göz önüne alındığında "Çocuğun yüksek yararı değerlendirilirken yargıç, durumla ilgili diğer hususlarla birlikte, çocuğun her iki ebeveyniyle de ilişkilerini sürdürme hakkını dikkate almalıdır." hükmü gereğince kişisel ilişki kararının verilmesinde mahkeme yetkili olduğundan kararın yerine getirilmesinin ve takibinin de adliye nezdinde olması gerektiği anlaşılmaktadır.

7- Ayrıca Anne ve babanın çocukla kişisel ilişki kurma hakkının düzenlenmesinde taraflara; velayet olan tarafa çocuğu teslim etme kişisel ilişki kurulan tarafa teslim alma şeklinde çifte yükümlülük getirilmesi gerekmektedir.

8- Bütün bu bilgilerle yeni bir çocuk teslimi modelinin oluşturulması sağlanmalıdır.

Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki tesisine, velayet, vesayet ve nafakaya ve bir takım konulara dair olarak Adalet Bakanlığı ile Bakanlığımızın bir çalışması mevcut olup halen devam etmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Serpil PENEZ ŞAHİN

Bakan a.

Hukuk Müşaviri

*Bu belge elektronik imzalıdır. İmzalı suretinin aslını görmek için <https://bys.aile.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (o+DhbR-2R9/2b-yhsxd+-oEPEUV-TP2ydukw) kodunu yazınız.

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sokak No.10/a Blok 23.kat Çankaya / Ankara Bilgi için: Serpil PENEZ ŞAHİN

Telefon No: (312)705 57 50 Faks No: (312)705 57 88 Hukuk Müşaviri

e-Posta: hukuk@aile.gov.tr İnternet Adresi: <http://www.aile.gov.tr/birimler/hukuk-musavirligi>

3 -14- 2018

*Bu belge elektronik imzalıdır. İmza suretinin aslı görmek için <https://bys.sile.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (o+DhbR-ZR9/2b-yhsxd+-oEPEUV-TP2ydukw) kodunu yazınız.

Ekişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sokak No.10/a Blok 23.kat Çankaya / Ankara Bilgi için: Serpil PENEZ
ŞAHİN

Telefon No: (312)705 57 50 Faks No: (312)705 57 88 Hukuk Müşaviri

e-Posta: hukuk@sile.gov.tr İnternet Adresi: <http://www.sile.gov.tr/birimler/hukuk-musavirligi>